

Vizīte pie ārsta

Kāpēc sirdij pietrūkst skābekļa jeb Kā ārstēt stenokardiju

Skaidro P. Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Latvijas Kardioloģijas centra kardiologs **Andris Skride**.

Visbiežāk stenokardija liecina par sirds vainagartēriju aizsērēšanu, ko veicina paaugstināts asinsspiediens un holesterīns, smagi diētas pārkāpumi, saslimšana ar cukura diabētu, neveselīgs dzīvesveids, smēķēšana, un, protams, bieži tās iemesls ir iedzimtība.

Īpaši vajadzētu uzmanīties cukura diabēta pacientiem, viņiem bieži ir zudusi sāpju izjūta, un viņi var nejust slodzes stenokardiju, un tā var izpausties kā elpas trūkums, aizkusums, ātrāks pulss. Tātad viņiem slodzes gadījumā var nebūt šo brīdinošo simptomu. Arī vecāka gadagājuma sievietēm (pat tām, kas neslimo ar cukura diabētu) var nebūt šo simptomu. Stenokardiju var noteikt pēc **žņaudzošas, spiedošas vai smaguma sajūtas krūškurvī aiz krūšu kaula** (lielākoties) fiziskas

79.

Kādas ir stenokardijas raksturīgākās pazīmes?

slodzes vai emocionāla satraukuma gadījumā. Nepatīkamās sajūtas var būt arī citās vietās krūtīs, izstarot uz vēdera augšējo daļu, kreiso roku, pleciem, pirkstiem un žokli, vai arī it kā ir dedzināšana aiz krūšu kaula. Visas šīs pazīmes norāda, ka sirdij pietrūkst skābekļa.

Piemēram, lēkme var uzņākt, kāpjot pa kāpnēm, ejot kalnup vai pret vēju, arī emocionālas spriedzes laikā. Tā iespējama pēc bagātīgas maltītes, raksturīgāk – agri no rīta vai izejot ārpus mājas. Pēc apstāšanās straujajā kāpienā pa kāpnēm 2–5, maksimums 10, minūšu laikā lēkme pāriet (vai arī palīdz medikaments – nitroglicerīns). Tas nozīmē, ka cilvēkam ir **stabila slodzes stenokardija**.

Neārstējoties stenokardijas lēkmes kļūst biežākas un simptomi – smagāki, pasliktinot cilvēka dzīves kvalitāti un signalizējot par nopietnākam sirds veselības problēmām. Tā var sākt izpausties miera stāvoklī, ilgt līdz 20 minūtēm vai arī strauji progresēt, tas

ir, iepriekš stabila stenokardija trīs četrās nedēļās kļūst par **smagu nestabilu stenokardiju**. Iepriekš cilvēks bez stenokardijai raksturīgajām sāpēm uzkāpa līdz ceturtajam stāvam, taču tagad žņaudzošā, spiedošā sajūta aiz krūšu kaula piemeklē jau otrajā stāvā, un nekas cits neatliek, kā apstāties, ievilkot gaisu vai ķerties pie glābjošas tabletiņas, kas likvidē asinsvadu spazmu. Var būt arī tā saukta **miera stenokardija**, kad asinsvadu spazmas (sašaurināšanās), tātad žņaudzošas, plēsošas,

dedzinošas sāpes, uzņākt, piemēram, gulot nakts laikā. Tā gan ir retāka nekā slodzes izraisītā, bet – parasti pirms tam bijušas arī slodzes stenokardijas lēkmes. Miera stenokardijas gadījumā, iespējams, asinsvads jau par 90–95 procentiem aizkalķojušies, un lēkmi izprovocē mazākā piepūle.

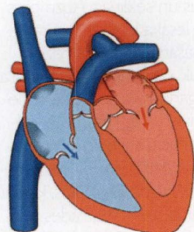
Ne vienmēr vainojami aizkalķojušies asinsvadi, tie var būt ļoti jutīgi un reaģēt ar spazmu (savilkšanos), kā tas notiek, ja ir **vazospastiskā stenokardija**.

80.

Cik bīstama ir asinsvadu aizķepšana?

Ja sirdi apasiņojošais asinsvads, kas sākumā aizkalķošanās dēļ izraisa tikai slodzes stenokardiju, kādā brīdī aiztaisās pavisam ciet, tad jau ir **miokarda infarkts**, tātad – daļa sirds vispār netiek apasiņota.

levēro – stenokardija (īpaši nestabilā) var norādīt uz pirmsinfarkta stāvokli vai beigties ar infarktu! Tāpēc, ja spiedošas, dedzinošas sāpes **ilgst 15–20 minūtes** un vēl pievienojas bailu sajūta, izspiedušies auksti sviedri, ātrs pulss, elpošanas grūtības, silkta dūša (īpaši pēc ēšanas), ir jāsauc ātrā medicīniskā palīdzība, jo, iespējams, tas ir infarkts.

Sirds muskuli (miokardu) apasiņo divas artērijas, un, ja kāda no tām aterosklerozes dēļ **aizkalķojas**, fiziskas vai emocionālas slodzes laikā, kad arī notiek artēriju sašaurināšanās, sirdij pietrūkst skābekļa un rodas stenokardijas lēkme.

Der zināt

• Stenokardija ir viena no biežākajām sirds slimībām, parasti tā skar sievietes pēc 65 gadiem, vīriešus – pēc 55 gadiem. Latvijā gan ar to vīrieši slimo pēc 40 gadiem un sievietes no 50–55 gadu vecuma – daudz ātrāk nekā citur Eiropā, jo nedomājām par veselīgu dzīvesveidu, savlaicīgu medikamentu lietošanu un profilaksi.